

Kristiina Kallio

NUORTEN OLKKARI-ILLAT

Projekti 12-18-vuotiaille nuorille Tervolan seurakunnassa

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Yhteisöpedagogi (amk), kirkon nuorisotyö
Lokakuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Lokakuu 2016	Tekijä/tekijät Kristiina Kallio
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi NUORTEN OLKKARI-ILLAT. Projekti 12-18-vuotiaille nuorille Tervolan seurakunnassa		
Työn ohjaaja KT Reetta Leppälä	Sivumäärä 28+2	
Työelämäohjaaja Lastenohjaaja-varhaisnuorisotyönohjaaja, Leena Holma, Tervolan seurakunta		
<p>Opinnäytetyön tarkoitus oli suunnitella ja toteuttaa neljä Olkkari-iltaa Tervolan seurakunnassa. Yhden illan kesto oli kolme tuntia ja iltojen aiheet kokosin kirkkovuoden mukaan. Illat koostuivat alku- ja iltahartaudesta, iltapalasta sekä toimintaosuudesta, joka oli nuorille vapaaehtoinen. Tarkoitukseni oli luoda 12-18-vuotiaille nuorille paikka hengellisyyden vahvistamiseen.</p> <p>Iltojen tavoitteena oli saada nuorille oma yhteinen hengähdyspaikka, jossa ei vaadita aktiivista osallistumista järjestettyyn toimintaan. Illoissa oli apuna myös vapaaehtoisia aikuisia, jotka auttoivat iltojen järjestämisessä ja olivat illoissa mukana nuoria varten. Teoriaosassa käsittelin nuorten roolia seurakunnassa ja yleisesti nuorten tukemisen työkaluja. Käyn läpi Tervolan nuorille osoitettua toimintaa ja moniammatillista yhteistyötä.</p> <p>Iltojen toteutus ei ollut mielestäni onnistunut pienten osallistujamäärien takia. Kaksi neljästä illasta ei saanut yhtään osallistujaa ja yhdessä illassa osallistujia oli vain yksi. Kolmannessa illassa osallistujia oli viisi ja silloin ilta oli oikein onnistunut. Olkkari-iltojen epäsuosio johtui todennäköisesti siitä, että iltoja oli liian harvassa ja liian vähän. Myös vaihtunut iltojen työntekijä saattoi vaikuttaa osallistujamääriin.</p>		
Asiasana Hengellisyys, kirkko, nuoret, nuorisotyö, seurakunta, yhteisöllisyys		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date October 2016	Author Kristiina Kallio
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis YOUTH'S LOUNGE-NIGHTS. Project for 12-18-year-olds in Tervola parish		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä		Pages 28+2
Supervisor Child- and youth leader, Leena Holma, Tervola parish		
<p>My thesis was to plan and execute four Youth's Lounge nights in the Tervola parish. One Lounge night lasted for three hours and the themes for the nights I had selected from the Christian year. The nights consisted beginning and ending prayers, evening snacks and activity part, which was voluntary for the youth. My goal was to create a place to strengthen the spirituality of 12-18-year-olds.</p> <p>The objective was to create a collective place for all the young people of Tervola to rest. A place where you can choose whether you want to participate in the activity or not. The Lounge nights also had voluntary adults who helped arrange the nights and were there for the youngsters. The theory part includes pondering the youths' role in a parish and generally the tools for supporting the youth. I also went through the activities they have for the youth of Tervola and cooperation between different organizations.</p> <p>The execution of the Lounge nights was not successful in my opinion because of the small turnouts. Two of the four nights didn't have any participants and one night had only one. The third night had five participants and night was quite successful. The unpopularity of the Lounge nights was probably the result of the nights being too far apart and that there were only four of them. Also the change in the youth leader may have affected in the turnout.</p>		
Key words Church, communality, parish, spirituality, youth, youth work		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	3
3 NUORI JA SEURAKUNTA.....	5
3.1 Nuoren rooli seurakunnassa	5
3.2 Nuorille suunnattu toiminta	6
3.3 Nuorten hengellisyys	7
4 NUORTEN TUKEMISEN AINEKSIA	9
4.1 Yhteisöllisyys ja osallisuus	9
4.2 Elämänhallinta ja itsetunto	11
5 NUORTEN TOIMINTAA TERVOLASSA	13
5.1 Tervolan seurakunnan nuorisotoiminta.....	13
5.2 Muut toimijat ja moniammatillinen yhteistyö.....	14
6 TOIMINNAN KUVAUS JA TOTEUTUS	16
6.1 Olkkari-iltojen rakenne	17
6.2 Iltojen hartaudet ja toimintaosuudet	18
6.3 Iltojen toteutus.....	19
7 ARVIOINTI.....	22
8 POHDINTA.....	24
LÄHTEET.....	26

LIITTEET

1 JOHDANTO

Tervolan seurakunnassa on vähäisesti nuorille osoitettua toimintaa, joka ei vaadi vapaaehtoisena tai isosena toimimista. Tavoitteeni opinnäytetyössä on saada nuoret mukaan viettämään aikaa kotiseurakunnassaan, juuri heille tarkoitettuun toimintaan. Pohdin nuorten roolia seurakunnassa ja kannustan heitä osallistumaan seurakunnan tarjoamaan toimintaan toteuttamalla Olkkari-illat Tervolan seurakunnassa. Opinnäytetyöni aihe on nuoriin kohdistuvan seurakunnan toiminnan kehittäminen kyseisessä seurakunnassa. Tavoitteeni on myös luoda turvallista ja helposti lähestyttävää toimintaa nuorille ennen ja jälkeen rippikoulun; antaa paikka, jossa heiltä ei vaadita kouluttautumista tai aktiivisena vapaaehtoisena toimimista.

Opinnäytetyöni on tärkeä, koska rippikoulun irrallisuus ei ole tarpeeksi sitouttamaan nuoria seurakuntaan aikuisuuteen asti. Vuonna 2008 nuoret aikuiset olivat suurin kirkosta eroava ikäryhmä (Nuori kuuluu 2015, 9). Vaikka isokoulutus on tärkeä, se ei itsessään riitä tavoittamaan kaikkia nuoria. Nuoren minäkuvaan on suuri merkitys sillä, että hän voi kokea itsensä tärkeäksi ilman aktiivisuuden ja oma-aloitteisuuden velvoitetta. Tärkeää olisi saada nuorille omat illat, joihin nuoret voivat tulla nauttimaan yhdessäolosta ja Jumalan läsnäolosta muiden nuorten kanssa. Opinnäytetyöni tarkoituksena onkin luoda nuoria kokoavaa ja hengellisyyttä tukevaa toimintaa. Kun seurakuntayhteys kerhojen jälkeen säilytetään ja samaa jatketaan vielä rippikoulun jälkeen, syntyy seurakuntaan sitouttavampi suhde, jossa on helppo olla.

Tietoa ja tutkimusta Olkkari-toiminnasta on vähän, enemmän tutkimus ja kehitystyötä on tehty juuri isokoulutuksen ja rippikoulun ympäriltä. Kuitenkin muutamia tutkimuksia löytyy, osuvimpana Pia Huovisen tuottama kysely Leppävirran seurakunnan Olkkari-iltojen kehittämiseksi (2010), jossa kyseltiin nuorten mielipiteitä ja ehdotuksia. Nuorten iltojen kehittämiseen ja monipuolistamiseen tulisi panostaa, sillä monien nuorten hengellisyys on niiden

varassa. Nuorten oman äänen kuuleminen iltojen muodostamisessa on iso osa iltojen mielekkyyttä.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Nuoren elämää värittävät eniten fyysinen ja psyykinen muutos, jonka keskellä kokeillaan jo aikuisen roolia. Tässä ikävaiheessa päästään osalliseksi aikuisiinkin kohdistuviin odotuksiin, vaikka moninainen kehitys on vielä kesken. Suurten muutosten ja oman roolin epävarmuuden keskellä nuorille olisi tärkeää järjestää henkisesti tukevia ja hengellisesti ravitsevia iltoja, joissa he voisivat kokea aktiivisen tekemisen ohella myös sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja levähtää. Haluan luoda matalan kynnyksen toimintaa, jossa nuoren on turvallista olla. Työn tarkoituksena on tarjota yhteisöllisesti yhdistäviä ja rentoja Olkkari-iltoja nuorille Tervolan seurakunnassa. Tavoitteenani on saada nuoria osallistumaan iltoihin, viihtymään niissä ja tulemaan uudestaan. Arvioin opinnäytetyön onnistumista osallistujien määrän ja heidän palautteensa avulla, sekä työelämänohjaajan kanssa keskustelemalla.

Miten tukea nuorten hengellisyyttä ja seurakuntayhteyttä?

Olkkari-iltojen tarkoituksena on tukea nuorten hengellisyyttä ja verkostoitumista seurakunnassa. Nuoret tutustuvat toisiinsa paremmin viettäessään aikaa keskenään koulun ulkopuolella, ja oppivat tuntemaan toisiaan myös ikä- ja luokkarajojen yli. Illat tuovat vastapainoa koulussa istumiseen, antaen henkistä lepoa ja lisäten hengellistä sisältöä elämään. Nuoren ollessa liian vanha seurakunnan kerhoihin ja muuhun varhaisnuorten toimintaan, luovat Olkkari-illat jatkumoa koko elämän mittaiseen seurakuntayhteyteen. Näin hengellisyyteen syventyminen voi alkaa jo ennen rippikoulua ja jatkua rippikoulun jälkeen.

Miten tukea nuorten yhteisöllisyyttä?

Tavoitteena on tuottaa nuorille vaihtuvaa ja helposti lähestyttävää toimintaa, jossa nuoret voisivat kokea yhteisöllisyyttä. Päämääränä on saada nuoret myös kehittämään toimintaa haluamaansa suuntaan, sillä nuorten maailma on ajan mukana muuttuva konsepti (Aalto-

nen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 13). Työntekijän roolina on olla paikalla oleva aikuinen, ohjaaja sekä mahdollistaja. Nuorten yleinen ”hengailukulttuuri” eli ryhmässä seurustelu ilman sen suurempaa tarkoitusta tai tekemistä, alkaa muodostua yläkouluun siirryttäessä. Toisaalta ikävaiheessa kaivataan vielä leikkimistä. Tarkoituksena on siis tarjota mahdollisuus osallistua sekä vaihtelevaan toimintaan että seurusteluun ja vapaaseen olemiseen.

3 NUORI JA SEURAKUNTA

Erilaisten näkökulmien ottaminen huomioon nuorisotyössä on tärkeää. Vaikka nuoria tulee kohdella täysivertaisina yksilöinä, ovat he vielä keskellä isoa kehitysvaihetta ja heidän roolinsa seurakunnassa on jatkuvassa liikkeessä. Tässä luvussa käyn läpi, mitä kuuluu nuoren seurakuntalaisen elämään, mikä on nuoren ja seurakunnan välinen suhde ja miten seurakunnat ottavat nuoret huomioon. Pohdin myös nuorten hengellisyyttä.

Seurakunnan tehtävään kuuluu kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta huolehtiminen (KL 4 luku 1 §). Kristillisestä kasvatuksesta on erilaisia tulkintoja, mutta seurakunnan toteuttama kristillinen kasvatus yhdistetään kasteopetuksen antamiseen (Muhonen & Tirri 2008, 67). Kasteopetus toteutuukin erityisesti rippikoulussa. Kasvatus ei ole kuitenkaan ainoa lapsi- ja nuorisotyön yläkäsite, vaan on olemassa myös hengellinen ja sosiaalinen ulottuvuus; painopiste näiden kolmen välillä vaihtelee ja on jatkuvassa liikkeessä ajan tarpeiden mukaan (Launonen 2008, 232-233). Nuorisotyöstä puhuttaessa viitataan yhä enemmän kasvatustehtävään kuin muihin seurakunnan perustehtäviin: julistukseen, lähetykseen ja palveluun. Vaarana tällöin on, että nuoret koetaan kapeasti vain kasvatettavina seurakuntalaisina. (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 13.) Nuoret ovat konfirmaation jälkeen täysivaltaisia seurakunnan jäseniä, eli myös nuorten toiminnan pitäisi olla täysivaltaista ja kaikki seurakunnan perustehtävät huomioivaa toimintaa. Sosiaalisen ja hengellisen painotuksen tulisi vähintäänkin olla esillä kasvatustehtävän ohella.

3.1 Nuoren rooli seurakunnassa

Vaikka rippikoulu ja isokoulutus ovat suosiossa ja jättävät positiivisia muistoja monelle nuorelle, harvat yhdistävät niitä samanlaiseksi seurakunnan toiminnaksi kuin muuta seurakuntaelämää. Rippikoulusta ei ole usein osattu luoda sujuvaa yhteyttä muuhun seurakunta-

työhön. (Nuorten keskus 2015, 7.) Nuorten osallisuus seurakunnassa ei ole itsestäänselvyys. Työntekijöiden lisäksi myös seurakuntalaisten tulisi kohdella nuoria kunnioittavasti, jotta nuoret voisivat kokea seurakunnan yhtenäiseksi perheeksi. Nuorisotyö ei saisi olla kirkon muusta elämästä irrallaan olevaa toimintaa, sillä silloin aikuisuuteen kasvava nuori jää seurakunnasta automaattisesti pois, kun kokee olevansa liian vanha. Irrallisessa nuorisotoiminnassa ollut ei välttämättä pidä muuta kirkon toimintaa vaihtoehtona, koska ne ovat täysin vieraita. Seurakuntaan ei ole syntynyt ikäluokkien yli kurottavia sidoksia seurakuntanuorena olon aikana.

Isoskoulutus on kirkon helmi, jolla on saavutettu paljon ja saavutetaan edelleen. Nuorisotyössä tulisi kuitenkin huomioida seuraava seikka: isoskoulutus ei ole kaikkien nuorten mieleen. Isoskoulutus ei saisi olla seurakunnan nuorisotyön ydin, muuten se muotoutuu seurakunnan muusta toiminnasta erilliseksi kurssiksi, eikä seurakuntayhteyttä synny. Nuorille ei synny yhteenkuuluvuuden tunnetta, jos he tapaavat pelkästään oman ikäryhmänsä tai luokkansa nuoria. (Köykkä 2014, 53-54.) Nuoren on helppo jättää seurakunta isoskoulutuksen jälkeen taakseen, jos seurakunta ei tarjoa isoskoulutuksen jälkeen tai sen ohella pyörivää toimintaa. Vanhemmista tai nuoremmista seurakuntalaisista ei ole syntynyt ihmissuhteita, joiden vuoksi olisi vaivan arvoista tulla käymään uudestaan ja uudestaan. Niitä omia luokkakavereita näkee kuitenkin koulussa.

3.2 Nuorille suunnattu toiminta

Rippikoulu ei ole onnistunut, jos se ei sitouta nuoria seurakuntaan tai anna pitkällä tähtäimellä sen enempää kuin hienon kokemuksen (Köykkä 2014, 35). Nuorisotyön pitäisi olla kiireisellekin nuorelle levähdyksen paikka, eikä sen tulisi lisätä arjen stressiä. Kaikilla nuorilla ei ole mahdollisuutta tai halua osallistua koulutukseen, siksi on tärkeää luoda iltoja, joissa nuorilla on mahdollisuus tulla vain nauttimaan yhteisestä olemisesta ja ilmapiiristä ilman velvollisuuksia. (Köykkä 2014, 56.) Koska yhteinen tekeminen on helpoin ja tehokkain tapa

luoda yhteisöllisyyttä, on tekemisen suunnittelussa kuultava nuoria. Pahimmassa tapauksessa epämiellyttävä työntekijän keksimä tekeminen ei luo positiivista yhteisöllisyyttä, eikä sitouta tulemaan uudestaan. Yhdessä päätetty ja sovittu ohjelma antaa nuorelle selvän viestin siitä, että hänen mielipiteellään on väliä, vaikka omaa ehdotusta ei valittaisikaan.

Pia Huovisen tekemässä tutkimuksessa nuorten Olkkari-iltojen kehittämisestä Leppävirran seurakunnassa (2007) kyseltiin nuorten ajatuksia toiminnasta. Vaikka tutkimus on tehty vain Leppävirran nuorille, on opinnäytetyössä arvokasta tietoa sellaisten nuorten mielipiteistä, jotka ovat jo osallistuneet Olkkari-toimintaan. Tutkimuksessa käy ilmi, että nuoret pitävät aikuisen läsnäoloa hyödyllisenä ja tekemisen puolesta toivottiin yhdessä tekemistä, pelaamista ja leipomista. Yhteisöllinen tekeminen, nuorten äänen kuuluviin saaminen ja vaikuttaminen tekivät Leppävirran illoista mielekkäitä ja mielenkiintoisia nuorten itsensä antaman palautteen mukaan. (Huovinen 2010, 35.)

3.3 Nuorten hengellisyys

Nuorten kristillisen kasvun tukeminen on osa seurakunnan tehtävää (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 13). Tämä tehtävä korostuu ja painottuu, sillä nuorten usko kristinuskon Jumalaan on laskussa. Jumalaan uskomattomien nuorten määrä kaksinkertaistui vuosien 2008-2011 välisenä aikana, ja vain 15 % alle 30-vuotiaista sanoi uskovansa kristinuskon Jumalaan (Haastettu kirkko 2012, 408). Itsekseen hiljentyminen ja pohtiminen ovat nykyaikana ylellisyyksiä, kun kiireiseltä näyttäminen tarkoittaa samaa kuin haluttu ja kysytty. Tylsistyminen ja sen vuoksi ajatusten harhailu on harvinaista puhelimen ja nettiyhteyden omistavalle nuorelle. Hiljentyminen rippikoulussa on erityislaatuista, sillä se saattaa olla monelle nuorelle ensimmäinen kosketus uskonnolliseen hiljentymiseen ja sen kautta syntyvien hengellisten pohdintojen kohtaamiseen.

5.-9.-luokkalaisille tehdyssä tutkimuksessa kysyttiin nuorilta kristinuskoon suhtautumiseen liittyviä kysymyksiä. Vaikka kaikki vastaukset olivat lähellä neutraalia, niin positiivisimmin vastattiin kysymykseen Jumalaan luottamisesta ja eniten eri mieltä oltiin kristinuskon ainutlaatuisuudesta. Verrattaessa vuonna 1974 tehtyyn samanlaiseen tutkimukseen, on nuorten kokonaisuus asenne uskontoa kohtaan muuttunut hieman kielteisemmäksi. (Heiskanen 2008, 58; 62.) Tutkimuksessa ei puhuta nuorten hengellisyyden vähenemisestä tai sen suuntautumisesta muualle kuin luterilaiseen kirkkoon, mutta nuorten kielteisemmäksi muuttuva asenne uskontoa kohtaan luo haasteita kirkon työntekijöille. Nuorten hengellisyyden joko vähentyessä tai muuttuessa, on kirkon työntekijöiden panostettava yhä enemmän kristinuskon sanoman kirkastamiseen ja sen esille tuomiseen nuorille sopivalla tavalla. Entistä suurempi määrä nuoria näkee uskonnot kuin kauppatavarana ja poimii eri uskonnoista eniten miellyttävät opit ja tavat, yhdistellen itselleen mukavalta tuntuvan uskonnon (Köykkä 2014, 117).

Rippikoulun jälkeen nuoren hengellisyys jää usein lepotilaan, vaikka mieli on saattanutkin liikahtaa; kun vanhat ympyrät ja arki palaavat, hengellisyys jää helposti taka-alalle (Köykkä 2014, 129). Seurakunnan tulisi tarjota rippikoulun jälkeen nuorille paikka, jossa he voivat jatkaa alkaneita pohdintojaan omista elinympäristöistään huolimatta. Isoskoulutus on toki monelle rippikoulun pohdintojen jatke, mutta kaikki pohtijat eivät halua olla isosia. Rippikoulun suosio Suomessa on vähitellen laskussa, eniten Helsingin ja Kuopion hiippakunnissa (Haastettu kirkko 2012, 150). Ilman rippikoulua ei ole isoskoulutusta, jolloin toisenlaisen hengellisyyttä tukevan toiminnan tarve lisääntyy. Nuorten toiminnan hartauselämään panostaminen kannattaa; yksinkertainenkin hartaus voi olla vaikuttava, kun sen suunnitteluun on käytetty aikaa.

4 NUORTEN TUKEMISEN AINEKSIA

Nuorisotyössä tärkeintä ei ole kymmenen käskyn opettaminen. Tärkeintä on olla osa nuoren turvaverkkoa, johon nojata huonoina päivinä ja josta saa voimaa omaan kasvuun ja arkeen. Millaisilla painotuksilla seurakunnasta sitten saadaan nuorille tällainen tukeva yhteisö, johon tullaan lepäämään ja kasvamaan, ja jonka eteen haluaa myös itse tehdä osansa?

Nuorisotyössä oppimista tapahtuu, mutta sen suuntaa ei määrätä samalla tavalla kuin koulussa (Kiilakoski, Kinnunen & Djupsund 2015, 156). Nuorisotyöntekijät korostavat usein, että haluavat nuorten tekevän omat ratkaisunsa. Työntekijän tulee antaa nuorelle mahdollisuus päättää itse ja olla osallinen omassa elämässään. Jos nuorisotyön tehtävä on vastata nuorten tarpeisiin, edistää heidän unelmiaan ja tukea heidän nuorisokulttuurisia mieltymyksiään, ollaan hyvin lähellä määritelmää, jonka mukaan kasvatus on kasvun edellytyksistä huolehtimista. (Kiilakoski ym. 2015, 159-160.)

4.1 Yhteisöllisyys ja osallisuus

Yhteisö on tila tai paikka, yhteisöllisyys on sosiaalisista suhteista tunteina syntyvä kokemus (Heinonen 2008, 14).

Osallisuudessa nuori ei vain osallistu tai vaikuta, vaan nuori kokee osallisuuden tunnetta suhteessa omaan yhteisöönsä/yhteisössä – kunnassa, koulussa, nuorisotalolla tai esimerkiksi nuorisovaltuustossa (Gretschel 2002, 49).

Nuorisotyössä voidaan toteuttaa kaikenlaisia projekteja, tapahtumia ja retkiä, mutta nuorten osallistuminen järjestelyyn tekee illasta tai myyjäisistä arvokkaan ja oman. Tapahtumassa voivat olla parhaat esiintyjät ja erikoistehosteet, mutta kuinka paljon parempi tapahtuma onkaan, jos sitä on ollut mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa ryhmä nuoria. Kokemus on heille korvaamaton.

Vuonna 2013 tehdyssä tutkimuksessa käy ilmi, että kavereitaan tapaavat vähiten isojen kaupunkien keskustoissa ja maaseudulla asuvat nuoret (Myllyniemi & Berg 2013, 19). Suuret välimatkat selittävät maaseudulla asuvien harvaa ystävien tapaamistiheyttä, mistä syystä on tärkeää luoda yhteisöllisiä tapahtumia ja iltamia, jotta nuoret haluavat osallistua ja tulla pidemmänkin matkan takaa. Tutkimuksessa, jossa kysyttiin Pohjois-Suomen nuorilta syitä seurakunnan toimintaan osallistumattomuuteen, neljäsosa sanoi yhdeksi syyksi liian pitkät välimatkat (Leppälä 2010, 48). Myös vanhemmat saattavat olla turvallisemmalla mielellä kuljettaessaan lapsiaan järjestettyyn iltamaan, jolle on ennalta sovittu aika ja paikka, sekä luotettavia aikuisia paikalla. Yhteisöllisyyden merkitys nuoren ikävaiheessa on suuri ja positiivisen palautteen saaminen ryhmältä tukee nuoren kasvua. Välimatkat eivät saisi tulla kehityksen tielle.

Nykypäivän yksilökeskeisyys on tarttumassa myös kirkon piiriin, jossa yksityistäminen vie ison palan kirkon identiteetistä. Uskonnon yksityistämisestä seuraa, että yhteisöllinen identiteetti ohenee, yhteisön mahdollisuus ohjata yksilön uskoa vähenee ja johtajuuden merkitys pienenee. (Lehtonen 2009, 67.) Vaikka nuoret eivät haluaisi sitoutua kirkon ideologiaan, he haluavat kuitenkin kuulua ryhmään ja tuntea olonsa siinä hyväksytyksi. Ryhmien kautta voi syntyä luottamusverkostoja, joiden avulla nuori rakentaa sosiaalista pääomaa. (Helve 2006, 106.) Sosiaalisella pääomalla tarkoitetaan useimmiten sosiaalisista tilanteista ja suhteista syntyviä asioita, jotka lisäävät hyvinvointia (Korkiamäki 2013, 17). Yhteisöllisyys on tärkeää varsinkin nuoressa iässä, kun nuori pyrkii erkaantumaan vanhemmistaan ja luomaan syvempiä suhteita ystäviin ja muihin yhteisöihin. Sosiaalista pääomaa kasvattavat yhteisöt saavat nuoret viihtymään ja kiinnittymään vahvemmin.

Hartauselämässäkin yhteisöllisyys ja osallisuus ovat tärkeitä. Yhteisöllisyyden rakentaminen nuorteniltojen alkaessa on hyvä aloittaa jo alkuhartaudesta, varsinkin, jos ryhmä on uusi ja tilanne vaatii hienovaraisista tutustumista toisiin. Lattiakuvat tukevat kokonaisvaltaista oppi-

mista, sillä se ottaa huomioon ihmisen kaikki aistit ja osallistaa tekemään hartausmatkaa yhdessä muiden kanssa (Mäkinen 2008, 339). Lattiakuva-hartaus saattaa aluksi vaikuttaa pelkältä pienten lasten huomion vangitsijalta pienine tavaroineen, mutta metodi on yksinkertaistamisensa vuoksi sovelias kaikille ikäryhmille (Mäkinen, 2008, 349). Myös nuoret ja aikuiset tarvitsevat uskon asioiden yksinkertaistamista, sillä kaikista tärkeimmistä asioista muistuttaminen palauttaa ihmisen yksityiskohtien tuijottamisesta takaisin lähteen äärelle.

4.2 Elämänhallinta ja itsetunto

Elämänhallinnan käsite voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen elämänhallintaan. Sisäisellä tarkoitetaan kykyä sopeutua elämässä vastaantuleviin tilanteisiin ja muutoksiin. Ulkoisella sen sijaan tarkoitetaan tunnetta siitä, että pystyy vaikuttamaan oman elämänsä olosuhteisiin ja tekemään itsenäisiä päätöksiä. (Aaltonen ym. 2003, 185.) Nuorella on tärkeää olla tunne siitä, että hän pystyy hallitsemaan omaa elämäänsä. Nuoren ulkoisessa elämänhallinnassa korostuvat tutut aikuiset, perhe, ystävät ja koulu; sisäisen elämänhallinnan suurin tekijä sen sijaan on itsetunto (Aaltonen ym. 2003, 186). Seurakunnan tulisi vahvistaa nuorta ja olla voimavarana, jotta hän voisi kokea hallitsevansa omaa elämäänsä, vaikka elämässä tulisi vastaan koviakin yllätyksiä ja muutoksia.

Aino Räsänen teettämässä tutkielmassa erään koulun yhdeksäsluokkalaisten vastasivat itsetuntoa koskeviin kysymyksiin. Useassa vastauksessa tuli esille keskustelukumppanin merkitys. Nuoret kokivat tärkeäksi, että jokaisella on joku luotettava ja ystävällinen henkilö saatavilla. (Räsänen 2015, 47.) Vaikka kysely onkin toteutettu ainoastaan yhdelle koululuokalle, pidän tätä asiaa helposti yleistettävänä. Luotettavan keskustelukumppanin tarjoaminen nuorille nuortenilloissa on tarpeellista, sillä kaikilla nuorilla ei ole hyvää keskusteluyhteyttä ystäviensä tai vanhempiensa kanssa. Nuoriin tulee luoda luottamuksellinen suhde, jotta keskusteluyhteys voi syntyä ja nuoren tukemiselle saadaan hyvä pohja.

Nuoren itsetunnon ja kasvun tukemisen yksi työkalu on myönteinen tunnistaminen. Myönteiseen tunnistamiseen yleiset periaatteet ovat: Arjen tilanteissa toiminen, voimavaroihin keskittyminen, yhteisöllisyyden korostaminen ja toimintakulttuurin luominen. Nuoren positiivinen huomioiminen vie nuorta enemmän oikeaan suuntaan kuin syyllistäminen ja ongelmien korostaminen. (Häkli, Kallio & Korkiamäki 2015, 21-22.) Nuorten tarve positiiviseen yhteisölliseen tukeen on merkittävä, eikä työntekijän tule väheksyä myönteisen palautteen vaikutusta. Kehujen tai palautteen tulee kuitenkin olla aitoa, mikä edellyttää nuoreen tutustumista ja aluksi pienten kehujen jakamista. Aion opinnäytetyössäni panostaa positiiviseen huomioimiseen erityisesti Olkkari-iltojen toiminnallisissa osuuksissa.

5 NUORTEN TOIMINTAA TERVOLASSA

Tässä kappaleessa aion käydä läpi toimintaa, millä nuoria tavoitetaan ja mitä heille tarjotaan Tervolassa. Käyn läpi seurakunnan ja kunnan nuorisopalveluiden tarjoamia toimintoja selvittääkseni, mitä mahdollisuuksia yläasteikäisellä tervolalaisella nuorella on tehdä ja harrastaa vapaa-ajallaan. Arvioin myös seurakunnan toiminnan tavoittavuutta ja seurakunnan tekemää yhteistyötä muiden nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa.

5.1 Tervolan seurakunnan nuorisotoiminta

Tervolan seurakunta tarjoaa yläasteikäisille rippikoulun, isoskoulutuksen ja nuortenillat ammattikoulun tiloissa, joka on 15 kilometrin päässä seurakuntakeskuksesta. Nuortenillat ovat avoimia kaikille, mutta niissä käy lähes poikkeuksetta vain ammattikoulun opiskelijoita, jotka asuvat koulun asuntoloissa. Lisäksi tarjolla on kuukausittain seurakunnan tiloissa järjestettävät K-12 toimintaillat, joista muodostui opinnäytetyöni pohja.

Useimmissa seurakunnissa pyörivät nuortenillat, vaikka ne kulkevatkin eri nimityksillä. Olkkari-illat ovat myös nuorteniltoja. Kuvailen Tervolan seurakunnan K-12 toimintaillat erikseen verratakseni, miten Olkkari-illat eroavat edeltäjästään. Tervolan seurakunnassa pyörivät perjantaisin joka kuukausi lastenohjaaja-varhaisnuorisotyönohjaajan suunnittelemat K-12 toimintaillat, jotka on suunnattu kaikille yli 12-vuotiaille nuorille. Illan kulku menee vaiheittain, alkuhartauden jälkeen osallistujat jakautuvat mieltymyksiensä mukaan joko keittiö-, peli- tai käsityöryhmään. Jos mikään toiminnoista ei kuulosta omalta, voi jäädä oleskelemaan niin sanottuun olohuoneeseen, jonne myös muut siirtyvät omalta pisteeltään ollessaan valmiita. Keittiöryhmä valmistaa iltapalan, joka syödään yhteisen iltahartauden yhteydessä. (Holma 2015). Tämä toimintamalli on oikein hyvä, vaikka sen haasteena on monen eri

toimintapisteen pyörittämiseen tarvittava vapaaehtoisten määrä ja monen eri toiminnan keksiminen. Olkkari-illat olen rakentanut tämän mallin pohjalle, muutamia muutoksia tehden.

5.2 Muut toimijat ja moniammatillinen yhteistyö

Yksi seurakunnan nuorisotyön suurimmista yhteistyötahoista löytyy kouluista. Hyvin yleinen toimintamuoto on seurakunnan pitämät aamunavaukset, joiden painoarvo saattaa olla monien koululaisten elämässä hyvinkin merkittävä (Paananen 2005, 119). Tervolassa koulu-yhteistyö on voimissaan, sillä aamunavausten lisäksi lukiossa ja yläkoululla on joka toinen viikko koulupastorina toimivan nuorisotyönohjaajan päivystys. Kun nuorisotyönohjaaja tulee koululle ja työntekijä tulee tutuksi, on häntä helpompi lähestyä. Harvempi nuori tulee kertomaan huoliaan nuorisotyönohjaajan toimistoon vapaa-ajallaan, varsinkin jos välimatkat lasketaan kilometreissä. Koulun ja nuorisotoimen kanssa yhdessä järjestetään myös seitsemäsluokkalaisille ryhmäytyspäiviä koulun alkaessa syksyllä. Ryhmäytyspäivissä on mukana kunnan etsivä nuorisotyöntekijä ja seurakunnan nuorisotyönohjaaja.

Nuorille erityisesti aktiivista harrastustoimintaa tarjoavia yhdistyksiä ovat Tervolan 4H-yhdistys, Tervolan VPK:n nuoriso-osasto, yleisurheilua ja hiihtoa tarjoava Tervolan Terävä, Tervolan Palloseura, Tervolan Ratsastajat, Tervolan Moottorikelkkailijat sekä Termusa, joka järjestää bändileirejä. Muita nuorisotoimintaa tarjoavia tahoja ovat MLL:n Tervolan yhdistys sekä teatteria, tanssia ja kulttuurikahvilan tarjoava Tervolan Nuorisoseura. Säännöllistä ja vapaata oleskelua tarjoaa etenkin Nuorisoseuran järjestämä viikoittainen kulttuurikahvila, joka toimi kevään ja syksyn ajan hyvin turvapaikanhakijoiden ja paikallisten tutustumispaikkana.

Kunnassa nuorisotoiminta on suurimmaksi osaksi säännöllistä tilatoimintaa. Nuorisotilat ovat auki maanantaisin sekä keskiviikosta perjantaihin ja ne ovat avoimia kaikille 13–19-

vuotiaille nuorille. Lisäksi tarjolla on erilaisia retkiä ja toimintapäiviä sekä bänditilat, jotka nuoret saavat käyttöönsä pyydettyään. Kunnan tilatoiminta tarjoaa erityisesti nuorille tilan olla vapaasti, mutta ilman oman opinnäytetyöni sisältämää hengellistä sisältöä. Kunnan nuorisotoimen kanssa tehtävä yhteistyö on myös toimivaa, vaikkei olekaan säännöllistä. Yhteistyö poikii erilaisia tapahtumia ja iltamia, joiden tarkoitus on tavoittaa suurempaa määrää nuoria, kun toiminta ei ole liian leimaavaa suuntaan tai toiseen. Tavoitteena on myös saada eri toiminnoissa ja piireissä käyvät nuoret yhteen viettämään aikaa yhdessä sekä rakentamaan laajempaa sosiaalista verkostoa ja tutustumaan useampaan turvalliseen aikuiseen.

Tervolassa sijaitsevan ammattikoulun tiloissa järjestettävät nuortenillat ovat myös osittain suunniteltu ja pidetty yhteistyössä koulun asuntolaohjaajan kanssa. Yhteistyön hyötynä on monipuolisempien iltojen suunnitteleminen ja suuremmat resurssit. Yhteistyön tavoitteena on moniammatillisen yhteistyön lisäämisen lisäksi saada asuntolan nuoria tulemaan rohkeammin paikalle seurakunnan iltaan, kun illoissa on heille tuttu asuntolatyöntekijä paikalla. Tervolassa moniammatillinen yhteistyö on runsasta ja sen synnyttämä toiminta on rikasta. Yhteistyö toimii ja ammatillista kasvua tapahtuu kiitettävästi yhteistyön lomassa rakentavan palautteen ansiosta. Moniammatillinen yhteistyö luo Tervolassa yhteyksiä useampiin nuoriin ja tarjoaa nuorillekin useamman turvallisen aikuisen omaan lähipiiriin. Seurakunnassa myös vapaaehtoisten aikuisten ja nuorten määrä on mielestäni kiitettävällä tasolla sekä varhaisnuorisotyön että nuorisotyön tasolla. Vapaaehtoisten tuomaa rikkautta osataan hyödyntää Tervolassa ja heidän roolinsa on seurakunnassa tärkeä.

6 TOIMINNAN KUVAUS JA TOTEUTUS

Sain idean opinnäytetyöhön, kun Tervolan seurakunnan lastenohjaaja-varhaisnuorisotyönohjaaja halusi antaa K-12 -toimintaillat minun vastuulleni. Opinnäytetyöprosessini oli alkanut jo toisessa seurakunnassa, mutta oli jumiutunut resurssikysymyksiin, niinpä mahdollisuus toteuttaa itse opinnäytetyöni Tervolan seurakunnassa tuli kuin tilauksesta. Keskustelimme asiasta työntekijän kanssa ja päädyimme siirtämään hänen vastuullaan olleet K-12 -toimintaillat opinnäytetyöni kohteeksi.

Muutin iltojen nimen lisäksi rakennetta, mutta pidin myös jotain tuttua. Olin jo Tervolaan töihin tullessani huomannut, ettei seurakunta järjestänyt omia nuorteniltoja K-12 iltojen lisäksi, ja illat olivat profiloituneet enemmän rippikouluikäisten ja sitä nuorempien illoiksi. Halusin, että iltoihin tulisi myös enemmän rippikoulun käyneitä, minkä yritin toteuttaa muuttamalla esimerkiksi nimen ja mahdollistamalla iltoihin enemmän vapaata oleskelua. Halusin myös iltojen alkuhartaudet aina toiminnallisiksi.

Lattiakuvahartaus on toiminnallinen hartausmetodi, jossa voidaan käyttää tanssia, leikkiä, luovuutta ja kaikenlaisia esineitä. Hartauden aikana rakennetaan lattialle kuva käyttäen apuna liinoja sekä erilaisia hartauteen kuuluvia materiaaleja. Lattiakuvahartaudessa kaikki halukkaat osallistuvat itse kuvan tekemiseen sekä keskusteluun. (Mäkinen 2011, 10.) Lattiakuvat ovat hyvä metodi monipuolistaa nuorten hartauselämää. Niiden avulla nuoret saadaan osallistumaan hartauden tekemiseen muiden kanssa. Valitsin lattiakuvat Olkkari-iltojen alkuun, koska yhdessä tekeminen luo yhteisöllisyyttä, joka kiinnittää nuorta seurakuntaan ja houkuttaa tulemaan uudestaan. Niin kuin on monenlaisia tapoja oppia, on myös monenlaisia tapoja kokea hengellisyyttä. Lattiakuvat hyödyntävät kaikkien aistien käyttämistä, jolloin oppiminen ja pohdinta on kokonaisvaltaisempaa (Mäkinen 2008, 339). Käytin lattiakuvahar-

tautta alkuhartautena, sillä se on hyvin monipuolinen ja erilainen tapa kokea hartaus ja antaa eväitä yhteiseen hengellisyyden kokemiseen.

Loppuvuodesta 2015 suunnittelin iltoja varten mainoksen (LIITE 1), joita vein tammikuussa 2016 koulujen seinille ja seurakunnan ilmoitustauluille. Mainostin Olkkari-iltoja yläkoulun ja lukion aamunavauksissa ja tienvarsimainos pystytettiin iltoja edeltävänä päivänä kahdella viimeisellä kerralla. Isoskoulutus oli myös yksi kanava tiedon välittämiseen nuorille.

6.1 Olkkari-iltojen rakenne

Ennen iltojen alkamista, pidin suunnittelutilaisuuden, jonka tarkoituksena oli saada nuorten ja vapaaehtoisten ääni kuuluviin. Lähetin kutsun kaikille isoskoulutuksessa mukana oleville ja paikalle tuli yksi nuori. Tilaisuudessa oli paikalla nuoren lisäksi myös toinen vapaaehtoisista aikuisista. Löimme lukkoon illan rungon ja keston sekä mietimme tapoja ja keinoja käytössämme olleen kokoushuoneen sisustamiseen nuorille viihtyisämmäksi. Paikalla ollut nuori toivoi elokuvailtaa ja lupasimme ottaa sen yhdeksi ohjelmaosuudeksi kevään aikana. Olkkari-illan rungoksi muodostui seuraavanlainen kokonaisuus:

18.00 Tervetuloa toivotukset ja kuulumisten vaihdot

18.15 Alkuhartaus

18.30 Toimintaosuus

19.30 Iltapala ja vapaata pelailua

20.30 Iltahartaus

21.00 Ovet kiinni

Iltojen aikataulut ovat suuntaa antavia, esimerkiksi toimintaosuus voi olla pidempi tai lyhyempi riippuen illasta. Rakenteen tavoitteena on yhteisöllinen tekeminen ja vapaa oleminen turvallisten aikuisten ollessa läsnä. Halusin pitää alkuhartaudet rakenteeltaan samanlaisina,

joten käytän kirkkovuoden teemoihin sopivia lattiakuvahartauksia Aulikki Mäkisen kirjoittamista Lattiakuva-kirjoista (2007; 2009; 2012). Alkuhartauden jälkeen tarkoituksena on antaa nuorille vapaus valita. He saavat joko osallistua kertaa varten suunniteltuun toimintaan tai sitten jäädä vapaasti pelailemaan ”olkkariin”. Toimintaosan päättyessä nuoret voivat siirtyä omaa tahtiaan vapaaseen olemiseen. Toiminnan jälkeen tarjotaan iltapalaa ja lopussa pidetään yhteinen iltahartaus ennen kotiinlähtöä. Iltojen ajankohta on neljänä perjantaina noin kerran kuukaudessa, alkaen iltakuudelta ja kestäen kello yhdeksään asti.

Nuorilta on tarkoitus kysellä omia toiveita toiminnan suhteen iltojen edetessä, mutta ideoiden puutteen varalle olen jakanut jokaiselle kerralle yhden vastuuhenkilön, joka ottaa toimintaosuuden vastuulle. Olen lisäksi suunnitellut valmiin ohjelman, jos vastuuhenkilö ei jostain syystä pääse paikalle tai ei halua keksiä itse ohjelmaa. Käytössäni on itseni lisäksi kaksi vapaaehtoista aikuista, jotka ovat halukkaita olemaan mukana illoissa ja ohjelmavastuussa. Alkuhartaudet olen liittännyt kirkkovuoden teemoihin, niin nuoret saavat matalalla kynnyksellä yhteyden seurakunnan yhteiseen elämään. Loppuhartautena olen käyttänyt Anita Ojalan Valopilkkuja-hartauskirjan (2012) tekstejä sekä laulua ja iltarukousta.

6.2 Iltojen hartaudet ja toimintaosuudet

Ensimmäinen ilta alkaa lattiakuvahartaudella kasteesta (Mäkinen 2009, 38-43). Hartauden jälkeen ohjelmassa on iltapalan valmistaminen sekä pöydän kattauksen suunnittelu ja toteutus. Toimintaosuuden jälkeen vuorossa on iltapalan syömistä, pelailua ja vapaata olemista olkkarissa. Iltahartaudessa on laulu Halleluja tunnet sydämeni sekä kertomus Jumalan huolenpidosta ja omasta nimestä elämän kirjassa (Nuoren seurakunnan veisukirja 2015, 122; Ojala 2012, 124-125).

Toisen illan lattiakuvahartaus on rukouksesta (Mäkinen 2012, 94-97). Toimintaosuutena on Koronan ja bingon pelaamista. Bingon pelaamiseen on tietenkin liitetty joitain palkintoja:

karkkeja sekä muutama Max Lucadon *Sinä olet tärkeä* -kirja (2012). Iltapalan ja vapaa-ajan jälkeen iltahartautena on laulu *Kuljeta ja johda*, sekä teksti rukouksen voimasta ja Jumalan huumorista (Nuoren seurakunnan veisukirja 2015, 101; Ojala 2012, 98-99).

Kolmannen illan lattiakuvahartaus on *Hyvä Paimen* -hartaus (Mäkinen 2007, 158-162). Toimintaosuutena on sisäkurling-turnaus, johon tarvittavat välineet löytyivät seurakunnan diakoniatyön varastosta. Illan lopetuksena iltapalan ja pelailun jälkeen on Pekka Laukkarisen levyttä *Gloriaa: Kun sinä kuuntelet* sekä hartausteksti Jumalan näkymättömyydestä (Laukkarinen 2009; Ojala 2012, 92-93).

Neljäs ilta alkaa lattiakuvahartaudella aiheesta ylösnousseen todistajat (Mäkinen 2012, 70-73). Toivottu elokuvailta edustaa Olkkari-iltojen päätöstä ja iltapala on myös silloin hieman runsaampi. Elokuvan jälkeen kerätään palaute illoista ja kysytään iltojen hyviä puolia sekä parannusehdotuksia. Iltahartautena laulu *Tänään Häneen uskon* sekä teksti *Uskoisin jos näkisin* (Nuoren seurakunnan veisukirja 2015, 64; Ojala 2012, 40-41). Kaikkien iltojen rakenne ja ohjeet löytyvät liitteistä (LIITE 2).

6.3 Iltojen toteutus

Ensimmäiseen iltaan ei tullut nuoria. Jälkeenpäin kävi ilmi, että Rovaniemellä samaan aikaan ollut tapahtuma oli saattanut viedä mahdolliset osallistujat mennessään. Päätimme vapaaehtoisten kanssa panostaa henkilökohtaiseen kutsumiseen ja antaa jo mainontavaiheessa yksityiskohtaisempaa informaatiota tulevan illan ohjelmasta. Illoista tulisi saada houkuttelevampia ja nuorille tutumpia, jotta he kiinnostuisivat Olkkarista ja haluaisivat tulla paikalle. Kyseessä on kuitenkin suurten välimatkojen paikkakunta, joten iltojen kutsuvuuteen tulisi panostaa enemmän.

Toiseen iltaan ei myöskään saapunut nuoria. Kuulin työelämänohjaajaltani, että muutamalla nuorella ei ollut ollenkaan tietoa iltojen olemassaolosta. Päätimme toisen hiljaisen kerran jälkeen toisen panostaa paremmin näkyvään mainostukseen. Rakensimme toisen vapaaehtoisuuden aikuisen kanssa puusta keskustien varteen näkyvän mainoskyltilin, jonka laitoimme tien viereen edeltävän torstaipäivän aamuna. Kyltin pystyi näkemään sekä auto- että kävelytieltä ja sen ohi kulki sopivasti koulubussi. Kyltti ei ollut kuitenkaan nopean suunnittelun ja toteutuksen takia kovin tukeva, joten kyltti kaatui muutamaa otteeseen. Kyltti laitettiin tien varteen myös seuraavana torstaina aamulla ennen Olkkaria ja otettiin pois perjantaina illan päätyttyä.

Kolmannella kerralla nuoria saapui paikalle viisi, kolme tyttöä ja kaksi poikaa. Kaksi heistä oli nuoria turvapaikanhakijoita. Alun lattiakuvahartaus onnistui odotetusti ja oli konkreettisuutensa vuoksi hyvä myös turvapaikanhakijoille, jotka eivät vielä osanneet täysin suomen kieltä. Toimintaosuutena illassa oli sisäkurling-turnaus. Turnaukseen osallistuivat nuorten lisäksi paikalla olleet aikuiset, mikä teki turnauksesta pienimuotoisen sukupolvia ja kansallisuuksia yhdistävän kokemuksen. Kehittyvä yhteishenki ja pieni kilpailuhenkisyys vaikuttivat siihen, että kurlinkia pelattiin tunnin verran ja siihen palattiin vielä illan lopussakin. Pelin aikana oli helppo toteuttaa myönteistä tunnistamista, jolloin keskityttiin kaikkien vahvuuksiin ennemmin kuin epäonnistumisiin ja heikkouksiin. Myös nuoret itse liittyivät positiivisen palautteen antamiseen, mikä lisäsi yhteisen hetken tukevaa ja vahvistavaa puolta. Toiminnallisen osuuden ja iltapalan jälkeen oli vuorossa vapaata pelailua ja oleskelua. Koko ryhmälle ei löytynyt yhteistä peliä, mutta koska aikuisia oli paikalla kolme, saivat nuoret paljon huomiota osakseen. Iltahartaus onnistui myös ja rauhoitti riehakkaan peli-illan ennen loppua. Kyytiä odotellessaan nuoret auttoivat siivoamisessa ja tavaroiden paikoilleen siirtämisessä.

Neljänten ja samalla viimeiseen iltaan saapui yksi rippikoulua käyvä nuori. Olin varannut palautekyselyn Olkkarista viimeistä kertaa varten, mutta koska vastaajia olisi ollut vain yksi ja hänkin oli ensimmäistä kertaa Olkkarissa, päätin että on parempi jättää lomakkeet laatik-

koon. Alkuhartauden jälkeen katsoimme nuoren valitsemaa animaatioelokuvaa ja keskustelimme samalla tulevasta rippikoululeiristä. Iltahartausta emme kuitenkaan ehtineet pitää, sillä nuoren piti lähteä kesken elokuvan kotiin.

7 ARVIOINTI

Olkkari-illat eivät olleet suuri menestys, sillä nuoria saapui paikalle vain kourallinen kahteen viimeisen Olkkari-iltaan. Kolmannella kerralla keräsin suullista palautetta, jolloin nuoret kertoivat olleensa tyytyväisiä ja pitivät iltaa hauskana. Kokosin viimeistä iltaa varten palautelomakkeen, mutta se jäi käyttämättä, joten muuta arviointia en nuorilta itseltään saanut.

Keskustelimme työelämänohjaajan kanssa kolmannen Olkkari-illan jälkeen illan toteutuksesta. Vaikka itse epäilin, että illan ohjelma olisi ollut liian väljä, piti ohjaaja iltojen rauhallisuudesta ja siitä ettei missään vaiheessa ollut kiirettä. Hänestä tuntui, että illassa oli hyvin aikaa olla nuorten kanssa tekemisissä ja lähentyä heidän kanssaan. Hän koki tärkeäksi asiaksi oppia kiireettömyyttä. Keskustelimme myös mainostuksesta ja sen onnistumisesta. Mainontaan olisi hänestä pitänyt panostaa enemmän, ja varsinkin henkilökohtaiseen kutsumiseen. Kuitenkin kuha-vitsin sisältävä mainos oli hänestä hauska, vaikka saattoi joillekin antaa mielikuvan kalastuksesta. Ohjaaja oli huomannut myös, että en ollut vienyt alakouluille samoja mainoksia kuin yläkoululle ja lukioon, sillä nuorin osa kohderyhmästäni on vielä kuudennella luokalla.

Olimme yhtä mieltä työelämäohjaajani kanssa siitä, että uuden toiminnan aloittaminen vie oman aikansa, eikä neljä kertaa kuukauden välein välttämättä riitä toiminnan suosion syttymiseen. Keskustelimme siitä, kuinka yhteyden ja rutiinin syntyminen vie aikansa ja vaatii pitkäjänteisyyttä, kärsivällisyyttä ja jatkuvuutta. Toiminta olisi voinut käynnistyä ehkä paremmin, jos iltoja olisi ollut useammin ja enemmän.

Kaksi viimeistä iltaa onnistuivat mielestäni hyvin, vaikka jotain varaohjelmaa olisi voinut olla saatavilla. Toisaalta aikaa jäi hyvin keskinäiseen seurusteluun ja tutustumiseen, mitä Olkkari-illoilla alun perin myös hain. Lautapeliä pelaaminen toimi hyvin, mutta se jakoi porukan omiin tuttuihin ryhmiinsä, eivätkä nuoret pelanneet tuntemattomien nuorten kans-

sa. Nuoria olisi voinut sekoittaa ja kerätä yhden pelin ääreen, mutta nuorille tarkoitettuun vapauteen liittyy myös omaan tahtiin toisiin tutustuminen. Illan toimintaosuus onnistui tarjoamaan yhteisen toiminnallisen hetken, kun taas vapaa-aika oleskelua ja "hengailua" yhteisessä tilassa.

8 POHDINTA

Tavoitteenani oli tukea nuorten hengellisyyttä, seurakuntayhteyttä ja yhteisöllisyyttä. Koen onnistuneeni siinä, että illat lähtivät hiljalleen käyntiin, vaikkakin vasta prosessin loppuvaiheessa. Paikalla olleet nuoret saivat yhteisöllisen kokemuksen pelatessaan yhdessä aikuisten ja eri kansallisuutta edustavien nuorten kanssa. Seurakuntayhteyden ja hengellisyyden tukemista on vaikea arvioida ilman nuorten antamaa palautetta. Kaikki illoissa olleet nuoret osallistuivat hartauksiin ja toivat oman osuutensa lattiakuvien rakentamiseen.

Hienointa oli saada Olkkari-illat kolmannella kerralla vihdoin käyntiin ja päästä kokeilemaan itse suunniteltua kokonaisuutta kahden hiljaisen kerran jälkeen. Nuorten Olkkari ei ollut suuri yleisömenestys, mutta työntekijänä huomaan tuijottavani liikaa suuriin kävijämääriin ja tilastoihin. Innostuin iltojen ohjelmasta ja kokonaisuudesta niin, että nuorten ilmestyminen paikalle tuntui itsestäänselvyydeltä. Sain konkreettisen kokemuksen uuden toiminnan aloittamisen vaikeudesta nuorisotyössä: hienojen toimintojen ja ohjelmanumeroiden suunnitteleminen on turhanpäiväistä, jos paikalle ei tule ketään. Speaktaakkelin suunnittelemisen sijaan olisi keskityttävä enemmän siihen, että nuorilla olisi helppo ja mukava olo työntekijän seurassa. Vasta silloin uuden toiminnan käyntiin polkeminen kannattaa aloittaa, tai silloin se on ainakin helpompaa.

Haasteena oli saada nuoret mukaan suunnitteluun ja osallistumaan iltoihin. Nuorisokulttuurin synnyttäminen paikkakunnalle uutena nuorisotyöntekijänä ei ole helppoa, joten koin jokaisen paikalle tulleen nuoren onnistumisena. Jos aloittaisin järjestämisen uudestaan, sisällyttäisin isoskoulutukseen ensimmäisten Olkkari-iltojen suunnittelun ja toteutuksen. Nuorten suunnittelema ja toteuttama toiminta vetäisi muitakin nuoria paikalle ja saisi illat todennäköisesti tehokkaammin käyntiin. Reippaan alun jälkeen suunnittelu tehtäisiin illoissa käyvien nuorten kanssa yhdessä.

Olen kuitenkin tyytyväinen opinnäytetyöni tekemiseen. Vaikka illoissa ei määrällisesti käynyt paljon nuoria, oli iltojen aikana nuorten kanssa käydyt keskustelut ja pelatut pelit kuitenkin työni kohokohtia. Sain myös teoriaa kerätessäni paljon lisätietoa ja eväitä tulevaan työhöni. Opinnäytetyöprosessi oli opettavainen kokemus kaikin puolin ja on toivottavasti hyödyllinen myös muille aloitteleville nuorisotyönohjaajille. Kiitos paljon Tervolan seurakunnalle ja työelämäohjaajalleni, joka antoi oman K-12 toimintailtansa käyttöni.

LÄHTEET

Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2003. Nuoren aika. Helsinki: WSOY.

Gretschel, A. (toim.) 2002. Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina : artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu; Suomen kuntaliitto.

Haastettu kirkko 2012. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008–2011. Kirkon Tutkimuskeskuksen julkaisuja 115. Tampere: Kirkon Tutkimuskeskus.

Heinonen, U. 2008. Sähköinen yhteisöllisyys : Kokemuksia vapaa-ajan, työn ja koulutuksen yhteisöistä verkossa. Pori: Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja XIV. Väitöskirja. PDF-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/39380/diss2008heinonen.pdf?sequence=1> Viitattu 5.9.2016

Heiskanen, L. 2008. Peruskoulun 5-9-luokkalaisten uskonnolliset katsomukset Helsingissä, Kuopiossa, Nousiaisissa ja Ruokolahdella vuonna 2006. Pro Gradu – tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa:

<http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/59687/6029.pdf;jsessionid=B9F3CEF14286E51A64B94F59A074AA9F?sequence=1> Viitattu 8.9.2016

Helve, H. 2006. Nuoret ja usko. Teoksessa T.-A. Wilska (toim.) Uskon asia. Nuorisobarometri. PDF-tiedosto. Saatavissa:

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/barometrit/liitteet/Nuorisobarometri_2006.pdf Viitattu 9.8.2016.

Holma, L. 2015. Lastenohjaaja-varhaisnuorisotyönohjaajan haastattelu 10.11.2015. Tervolan seurakunta.

Huovinen, P.-K. 2010. Nuorten Olkkari-illat Leppävirran seurakunnassa. Opinnäytetyö. Ylivieska: Centria amk.

Häkli, J., Kallio, K. & Korkiamäki, R. (toim.) 2015. Myönteinen tunnistaminen. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura.

Kiilakoski, T., Kinnunen, V. & Djupsund, R. 2015. Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Korkiamäki, R. 2013. Kaveria ei jätetä! Sosiaalinen pääoma nuorten vertaissuhteissa. Tampere: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura; Tampere University Press.

Köykkä, A. 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Helsinki: Kirjapaja.

Laukkarinen, P. 2009. Gloriaa. CD-levy. Porvoo: PopUnion.

Launonen, P. 2008. Kasvattava ja palveleva kirkko – kristillisen lapsi- ja nuorisotyön olemus. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus.

Lehtonen, T. 2009. Uskonnon yhteisöllisestä merkityksestä ja tehtävästä. Teoksessa J.-P. Heikkilä, H. Hyyppä & R. Puutio (toim.) Yhteisön lumo. Vihanti: Metanoia Instituutti.

Leppälä, R. (toim.) 2010. Nuoret ja kirkon nuorisotyö Pohjois-Suomessa : nuorten uskonnollisuus ja elämänhallinta. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. PDF-dokumentti. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/22838/nuorisotyö_pohjoisessa.pdf?sequence=1 Viitattu 5.9.2016

Lucado, M. 2012. Sinä olet tärkeä. Kauniainen: Perussanoma Oy.

Muhonen, M. & Tirri, K. 2008. Mitä on kristillinen kasvatust? Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus.

Myllyniemi, S. & Berg, P. 2013. Nuoria liikkeellä! : nuorten vapaa-aikatutkimus. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikuntaneuvosto, Nuorisosiain neuvottelukunta & Nuorisotutkimusverkosto. PDF-dokumentti. Saatavissa: [https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2014/05/Nuoria liikkeellä%C3%A4_verkko.pdf](https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2014/05/Nuoria_liikkeellä%C3%A4_verkko.pdf) Viitattu 28.8.2016.

Mäkinen, A. 2007. Lattiakuvat. Helsinki: Lasten Keskus Oy.

Mäkinen, A. 2008. Lattiakuvat – Käytännön uskonnonpedagogiikkaa. Teoksessa Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus.

Mäkinen, A. 2009. Lattiakuvat 2. Helsinki: Lasten Keskus Oy.

Mäkinen, A. 2011. 40 tapaa kohdata Pyhä. Helsinki: LK-kirjat; Lasten keskus.

Mäkinen, A. 2012. Lattiakuvat 3 - Nuorille ja aikuisille. Helsinki: Lasten Keskus Oy.

Nuoren seurakunnan veisukirja 2015. 2. painos. Perttilä, M. (toim.) Helsinki: Kirjapaja.

Nuoret seurakuntalaisina. 2012. Kehittämisasiakirja. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 6. Helsinki: Kirkkohallitus.

Nuorten Keskus. 2015. Nuori kuuluu – Nuoret kuuluvat. Nuorten Keskuksen toimintastrategia 2015. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.nuortenkeskus.fi/binary/file/-/id/7/fid/542/> Viitattu 22.7.2016.

Ojala, A. 2012. Valopilkkuja: Viriketekstejä lasten ja nuorten hartaushetkiin. Kauniainen: Perussanoma Oy.

Paananen, T. 2005. Nuorteniltojen puolesta. Teoksessa Paananen & Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Pajunen, I. 2016. Suomalaisten uskonnollisuus muuttuu kovaa vauhtia – "Tulee uusia luomuksia, kuten Jeesus-jooga". WWW-uutisartikkeli. Saatavissa: [http://yle.fi/uutiset/suomalaisten uskonnollisuus muuttuu kovaa vauhtia tulee uusia luomuksia kuten jeesus-jooga/8993844](http://yle.fi/uutiset/suomalaisten_uskonnollisuus_muuttuu_kovaa_vauhtia_tulee_uusia_luomuksia_kuten_jeesus-jooga/8993844) Viitattu 19.7.2016.

Räsänen, A. 2015. Sitä että mitä tunnet itse itsestäsi - Nuorten tulkintoja itsetunnosta ja sen tukemisen keinoista. Pro Gradu –tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61978/R%C3%A4s%C3%A4nen.Aino.pdf?sequence=2> Viitattu 27.8.2016.

NUORTEN OLLKKARI

Nuorten olkkari-illat ovat yksinoikeudella 12-18-vuotiaille! Illassa on yhteinen aloitus ja lopetus, vapaaehtoista toimintaa, sekä vapaata oleskelua ☺
Tervetuloa paikalle hengailemaan ja pelailemaan, tarjolla myös kahvi-mehu-tee & pientä iltapalaa!

Seurakuntakeskuksella perjantaisin

29.1 26.2 8.4 ja 29.4

Klo 18-21

EI TARVI TEHÄ MITÄÄN JOS EI HALUU

KUHN TULEE

NUORTEN OLKKARI-ILTOJEN TOTEUTUSOHJEET

Olkkari-illat voi toteuttaa monella tapaa, mutta tähän olen koonnut luettelon siitä, miten toteutin illat Tervolan seurakunnassa. Seurasin kirkkovuotta iltojen aiheita valitessani, joten Lattiakuva-kirjoja kannattaa selata ja löytää sieltä sopivimmat aiheet ajankohdasta riippuen. Alkuhartaudet ovat aina Aulikki Mäkisen Lattiakuva-kirjoista, joten olen laittanut sivunumeron perään vain kirjan julkaisuvuoden kirjoja erottamaan. Iltahartauksien tekstit ovat myös joka ilta Anita Ojalan Valopilkkuja-kirjasta. Laulujen numerot ovat vastaavia Nuoren seurakunnan veisukirjaan 2015.

Olkkari-iltojen toteutukseen tarvitset:

Lattiakuvat-kirjat 1, 2 ja 3 (Mäkinen 2007, 2009 & 2012)

Liinat ja muut tarvikkeet lattiakuva-hartauksiin (tarvikelistat kirjoissa)

Valopilkkuja-hartauskirjan (Ojala 2012)

Veisukirjan (2015)

Iltapalaa

Ensimmäinen ilta

- 18.00 Tervetuloa toivotukset ja kuulumisten vaihdot
- 18.15 Lattiakuvahartaus kasteesta s.38-43 (2009)
- 19.30 Iltapalan valmistus & pöydän kattaminen
Iltapalan syöminen ja vapaata pelailua
- 20.30 Iltahartaus Jumalan huolenpidosta s.124-125
Laulu 122: Halleluja tunnet sydämeni
- 21.00 Ovet kiinni

Toinen ilta

- 18.00 Tervetuloa toivotukset ja kuulumisten vaihdot
- 18.15 Lattiakuvahartaus rukouksesta s.94-97 (2012)
- 18.30 Koronaturkaus ja bingon pelaamista
- 19.30 Iltapalan syöminen ja vapaata pelailua
- 20.30 Iltahartaus rukouksen voimasta ja Jumalan huumorista s.98-99
Laulu 101: Kuljeta ja johda
- 21.00 Ovet kiinni

Kolmas ilta

- 18.00 Tervetuloa toivotukset ja kuulumisten vaihdot
- 18.15 Lattiakuvahartaus Hyvä Paimen s.158-162 (2007)
- 18.30 Sisäkurling-turnaus
- 19.30 Iltapalan syöminen ja vapaata pelailua
- 20.30 Iltahartaus Jumalan näkymättömyydestä s.92-93
Laulu: Pekka Laukkarinen - Kun sinä kuuntelet
- 21.00 Ovet kiinni

Neljäs ilta

- 18.00 Tervetuloa toivotukset ja kuulumisten vaihdot
- 18.15 Lattiakuvahartaus Ylönousseen todistajat s.70-73 (2012)
- 18.30 Nuorten valitsema elokuva työntekijän antamista vaihtoehtoista
Iltapalan syöminen ja vapaata pelailua
Palautteen kerääminen
- 20.45 Iltahartaus Uskoisin jos näkisin s. 40-41
Laulu 64: Tänään Häneen uskon
- 21.00 Ovet kiinni